

अनुसूची- २

(दफा ४ तथा अनुसूची-१ को भाग-१ सँग सम्बन्धित)

त्रिवेणी नगरपालिका

राजपत्र

खण्ड २०७८

संख्या ०१

मिति: २०७८./१०/०५

भाग-१

त्रिवेणी नगरपालिका

वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८

त्रिवेणी नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको
कार्यालय तोली, बाजुरा

वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८

प्रस्तावना

त्रिवेणी नगरपालिका अन्तरगतका सामुदायिक विद्यालयहरू र वालविकासकेन्द्रहरूमा कार्यरत विद्यालय कर्मचारी तथा वालविकास शिक्षकहरूलाई नेपाल सरकारद्वारा न्यूनतम पारिश्रमिकको व्यवस्थापन गर्ने कानुनी व्यवस्था गरे अनुसार स्थानिय तहले थप गर्नु पर्ने रकमको व्यवस्थापन गर्ने उद्देश्यले वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक व्यवस्थापन गर्न त्रिवेणीनगरपालिकाबाट उपलब्ध हुने अनुदानको आधार तय गर्न, अनुदानको उच्चतम उपयोगमा सघाउ पुर्याउन तथा विद्यालयहरूको वित्तिय सुशासन, पारदर्शिता तथा व्यवस्थापनमा सुधार ल्याई गुणस्तरिय शिक्षाको प्रत्याभुतिका लागि सहजिकरण गर्न वान्छनीय भएकोले नेपाल सरकारको निति र शिक्षाविकास तथा मानवस्रोत विकासकेन्द्रको कार्यक्रम कार्यान्वयन निर्देशिका कार्यान्वयन गर्न त्रिवेणीनगरपालिकाको शिक्षा ऐन तथा नियमावलीको परिच्छेद १४ को दफा ८२ मा व्यवस्था भए अनुसार यो कार्यविधि स्वीकृत गरी लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

संक्षिप्त नाम र परिभाषा

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

क) यो कार्यविधिको नाम " वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७८" रहेको छ ।

ख) यो कार्यविधि त्रिवेणी नगरपालिकामा संचालनमा रहेका सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरू र वालविकासकेन्द्रहरूमा लागु हुने छ ।

ग) यो कार्यविधि त्रिवेणी नगरकार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएकै मितिबाट लागु हुने छ ।

२. परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

क) "प्रमुख" भन्नाले त्रिवेणीनगरपालिकाको नगर प्रमुखलाई सम्झनु पर्दछ ।

- ख) "प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत" भन्नाले त्रिवेणी नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ग) "शाखा" भन्नाले त्रिवेणीनगरपालिकाको शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखालाई सम्झनु पर्दछ ।
- घ) "सशर्त आधारभुत अनुदान" भन्नाले संघिय र प्रदेश सरकारद्वारा निश्चित शिर्षक तोकी स्वीकृत मापदण्डमा आधारित रहि तोकिएको शिर्षकमा मात्र खर्च गर्न पाइने आर्थिक वर्षको सुरुमा तथा समय समयमा प्राप्त हुने अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ङ) "एकमुष्ठ अनुदान" भन्नाले हालसम्म कुनै पनि स्वीकृत, राहत तथा अनुदान शिक्षक दरबन्दी नभएको र यस्तो दरबन्दी नलिने शर्तमा सामुदायिक विद्यालयले प्राप्त गर्ने एकमुष्ठ अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ ।
- च) "कार्यसम्पादन अनुदान" भन्नाले विद्यालयले तोकिएको कार्यहरु समयमै सम्पन्न गर्ने विद्यालयलाई विद्यालयको थप क्षमता अभिवृद्धी गर्न दिइने थप अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ ।
- छ) "विज्ञान विषय संचालन गर्ने विद्यालयलाई अनुदान" भन्नाले कक्षा ११ र १२ मा विज्ञान विषयको अध्यापन गराउने सामुदायिक विद्यालयलाई अन्य अनुदानका अतिरिक्त दिइने थप अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ज) "प्राविधिक तथा व्यवसायिक माध्यमिक विद्यालय संचालन गर्ने विद्यालयलाई अनुदान" भन्नाले कक्षा ९ देखि प्राविधिक तथा व्यवसायिक विषयको अध्यापन गराउने सामुदायिक माध्यमिक विद्यालयलाई दिइने थप अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ ।
- झ) "शिक्षण सिकाइ अनुदान" भन्नाले माध्यमिक तहको शिक्षक अभावलाई कम गर्नका लागि प्रतिशिक्षकका दरले वार्षिक एकमुष्ठ रुपमा दिइने सशर्त अनुदानलाई सम्झनु पर्दछ । साथै स्थानिय सरकारद्वारा माध्यमिक तह सम्म संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त स्वीकृत स्थायी, राहत, अनुदान कोटाबाहेक आवश्यक शिक्षक व्यवस्थापनका लागि वार्षिक एकमुष्ठ रुपमा दिइने अनुदान समेत सम्झनु पर्दछ ।
- ञ) "ऐन" भन्नाले त्रिवेणीनगरपालिका शिक्षा ऐन २०७४ लाई सम्झनु पर्दछ ।
- ट) "सामुदायिक विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारबाट तथा नगर सरकारबाट नियमित अनुदान प्राप्त गरिरहेका विद्यालयहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ठ) "मन्त्रालय" भन्नाले शिक्षा मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ड) "केन्द्र" भन्नाले शिक्षा तथा मानवस्रोत विकास केन्द्रलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ढ) "नमुना विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारले नमुना विद्यालय ब्यवस्थापन निर्देशिका २०७४ वमोजिम छनौट, विकास तथा ब्यवस्थापन भएका विद्यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- ण) "सामुदायिक विद्यालय" भन्नाले नेपाल सरकारबाट तथा नगर सरकारबाट नियमित अनुदान प्राप्त गरिरहेका विद्यालयहरुलाई सम्झनु पर्दछ ।
- त) "बालविकास शिक्षक" भन्नाले नेपाल सरकारबाट तथा नगर सरकारबाट प्राप्त कोटामा नियुक्ती पाएका शिक्षकलाई सम्झनु पर्दछ ।
- थ) "विद्यालय कर्मचारी" भन्नाले सामुदायिक विद्यालयमा कार्यरत कार्यालय सहयोगि र माध्यमिक विद्यालयमा लेखाको काम गर्ने कर्मचारीलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

विद्यालय छनौट तथा बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान वितरण

३. विद्यालय छनौटका आधारहरू: बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान वितरणका लागि विद्यालय छनौटका आधार देहायबमोजिम हुनेछन्:

- क) विद्यालय कर्मचारीहरू मध्ये कार्यालय सहयोगीहरूको पारिश्रमिक व्यवस्थापनका लागि त्रिवेणी नगरपालिका भित्र संचालित सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरू ।
- ख) विद्यालय कर्मचारीहरू मध्ये लेखाको काम गर्ने कर्मचारीहरूको पारिश्रमिक व्यवस्थापनका लागि त्रिवेणी नगरपालिका भित्र संचालित सम्पूर्ण माध्यमिक सामुदायिक विद्यालयहरू ।
- ग) त्रिवेणी नगरपालिकाभित्र सामुदायिक विद्यालय तथा समुदायमा संचालित नेपाल सरकारबाट अनुमति प्राप्त बालविकास केन्द्र एवं नगरपालिकाबाट अनुमति प्राप्त बालविकास केन्द्र ।

४. बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको न्यूनतम पारिश्रमिक पुर्याउन थप अनुदान उपलब्ध गराइने:

- क) त्रिवेणी नगरपालिकाले त्रिवेणी नगरपालिका भित्र संचालित नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त बालविकास केन्द्र र सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत कार्यालय सहयोगी, माध्यमिक विद्यालयका लेखापाल र बालविकास शिक्षकहरूको पारिश्रमिकमा प्रति महिना रु. ७००० का दरले १३ महिनाको पारिश्रमिक रकम सामुदायिक विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रहरूलाई उपलब्ध गर्ने ।
- ख) नगरपालिकाबाट अनुमति प्राप्त बालविकास केन्द्रहरूलाई नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम मासिक रु. १०,००० (दश हजार) मा नघट्ने गरि १३ महिनाको पारिश्रमिक रकम व्यवस्थापन गरि सम्बन्धित बालविकास केन्द्रलाई उपलब्ध गर्ने ।

परिच्छेद ३

बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको नियुक्ती र सेवा शर्त सम्बन्धी व्यवस्था

५. बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको भर्ना सम्बन्धी व्यवस्था: विद्यालयले बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको सेवा लिँदा देहायअनुसार गर्नु पर्ने छ:

- क) सम्बन्धित तहमा शिक्षा ऐन र नियमावलि अनुसार प्रचलित ऐन तथा नियमावलिमा उल्लेख भए अनुसारको विधि तथा प्रक्रियाको आधारमा गर्ने ।
- ख) छनौट भएका बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको विद्यालय तथा बालविकास केन्द्रले करार सम्झौता गर्ने । यो करार अवधि सामान्यतः एक शैक्षिक सत्रको लागि हुने ।

ग) यो कार्यविधि लागु हुनुपूर्व नियुक्तीपाई सेवामा कार्यरत वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको शिक्षा ऐन र नियमावलि अनुसार प्रचलित ऐन तथा नियमावलिमा उल्लेख भए अनुसारको विधि तथा प्रक्रियाको आधारमा नियुक्ती भएको मानिनेछ तर प्रत्येक वर्ष करार सम्झौता थप गर्नु पर्नेछ ।

६. शिक्षकको सेवा शर्त सुविधा: यस कार्यविधि अनुसार शिक्षण सिकाइ अनुदान कोटामा छनौट भएका शिक्षकले देहाय अनुसारको सुविधा पाउनेछन् :

क) त्रिवेणी नगरपालिकाले त्रिवेणी नगरपालिका भित्र संचालित नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त वालविकास केन्द्र र सामुदायिक विद्यालयहरूमा कार्यरत कार्यालय सहयोगि, माध्यमिक विद्यालयका लेखापाल र वालविकास शिक्षकहरूको पारीश्रमिकमा प्रति महिना रु. ७००० का दरले १३ महिनाको पारीश्रमिक रकम सामुदायिक विद्यालय तथा वालविकास केन्द्रहरूलाई उपलब्ध गर्ने ।

ख) नगरपालिकाबाट अनुमति प्राप्त वालविकास केन्द्रहरूलाई नगर कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम मासिक रु. १०,००० (दश हजार) मा नघट्ने गरि १३ महिनाको पारीश्रमिक रकम व्यवस्थापन गरि सम्बन्धित वालविकास केन्द्रलाई उपलब्ध गर्ने ।

ग) वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीले नगरपालिकाबाट चाडपर्व खर्च बाहेक अन्य सुविधा नपाउने ।

घ) कार्यविधि बमोजिमको करार सेवा दिने व्यक्तिले नेपाल सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित गरेको सार्वजनिक विदा, प्रदेश सरकारले राजपत्रमा प्रकाशित सार्वजनिक विदा बाहेक शिक्षा नियमावलीमा तोकिए अनुसारको भैपरी बिदा मात्र पाउने ।

ङ) यस कार्यविधि अनुसार नियुक्ति भएको वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीले नेपाल सरकारले तोकेको भन्दा थप सुविधाको दाबी गर्न पनि नपाउने ।

यस परिच्छेदमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि एकमुष्ट अनुदानबाट संचालित विद्यालयहरूमा विद्यालयहरूले वालविकास केन्द्रको अनुमति माग गरेमा एकमुष्ट अनुदान रकमबाट विद्यालय व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार नेपाल सरकारले तोके भन्दा बढी नहुने गरी पारीश्रमिक निर्धारण गर्न सकिने छ ।

७. करार सम्झौता रद्द हुने: देहायको अवस्थामा विद्यालयले जुनसुकै बखत सम्बन्धित वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको करार सम्झौता रद्द गर्न सक्ने छ :

क) विना सूचना लगातार पन्ध्र दिन भन्दा बढी विद्यालयमा अनुपस्थित भएमा ।

ख) करार सम्झौतामा उल्लेख गरिएका शर्तहरू पालना नगरेमा ।

ग) वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको आचार संहिताको पालना नगरेमा ।

घ) विद्यालयले तोकेका अन्य कार्यहरू सन्तोषजनक रूपमा नगरेमा ।

ङ) प्रचलित शिक्षा ऐन निमावलि अनुसार कसुरदार ठहरिएमा ।

दफा (७)बमोजिम करार सम्झौता रद्द गर्दा वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीलाई प्रचलित कानून अनुसार सफाइको मौका नदिई सेवाबाट हटाउन पाइने छैन ।

परिच्छेद ४

विभिन्न निकायहरूको भूमिका

८. नगर कार्यपालिकाको भूमिका: नगर कार्यपालिकाको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) तोकिएको आधार बमोजिम बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको पारिश्रमिककालागि विद्यालयहरूको संख्या यकिन गर्ने ।
- ख) यस कार्यविधि अनुसार बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक दिइने विद्यालयहरूलाई प्रदान रकमको व्यवस्थापन गर्ने ।
- ग) विद्यालयले प्राप्त गर्ने बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक सम्बन्धमा स्थानिय तहको शिक्षा शाखालाई आवश्यक समन्वय र मार्गदर्शन गर्ने ।
- घ) बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन स्थानीय तह तथा विद्यालयस्तरको क्षमता अभिवृद्धिमा सहजीकरण गर्ने ।
- ङ) यस कार्यविधिमा उल्लेखित बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान सम्बन्धी ब्यवस्था प्रचलित नियमानुसार परिमार्जन गर्ने ।
- च) आवश्यकता अनुसार अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

९. नगरपालिका शिक्षा शाखाको भूमिका: नगरपालिका शिक्षा शाखाको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) यस कार्यविधि बमोजिम बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक प्राप्त गर्ने विद्यालय तथा बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने ।
- ख) विद्यालयले प्राप्त गर्ने बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान रकमको एकिन गर्ने ।
- ग) विद्यालयमा जाने बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान समयमै निकास गर्ने ।
- घ) विद्यालयमा निकास भएको बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदान र खर्च गर्ने आधारहरू विद्यालयलाई उपलब्ध गराउने र सो को सार्वजनिक गरी सरोकारवालाहरूलाई सुसूचित गर्ने ।
- ङ) आवश्यकता अनुसार अन्य कार्य गर्ने गराउने ।

१०. विद्यालयको भूमिका: शिक्षण सिकाइ अनुदानका लागि छनौट भएका विद्यालयको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) प्रचलित नियमावली अनुसार बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी नियुक्तिको व्यवस्था मिलाउने ।
- ख) छनौट भएका बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको करार सम्झौता गर्ने ।

- ग) वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको लागि थप आचारसंहिता आवश्यक पर्ने भए सोको तयारी गरी विद्यालय व्यवस्थापन समितिबाट अनुमोदन गराई कार्यान्वयन गर्ने ।
- घ) करार सम्झौतामा उल्लेख भए अनुसारको सुविधाहरु उपलब्ध गराउने ।
- ङ) यस कार्यविधि अनुसार कुनै एक पक्षले करार सम्झौता भंग गरेमा वा अन्य कुनै कारणले शिक्षण/कार्यालयको सेवा उपलब्ध नभएमा बाँकि अवधिको लागि प्रचलित कानून बमोजिम वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने ।
- च) स्थानिय तहले तोकेका अन्य कार्य तथा निर्देशन अनुसार कार्य गर्ने ।

११. विद्यालय व्यवस्थापन समितिको भूमिका: वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदानमा विद्यालय व्यवस्थापन समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) विद्यालय संचालनकालागि आवश्यक स्रोत जुटाउने तथा परिचालन गर्ने ।
- ख) वार्षिक योजना अनुरूप संचालन हुने क्रियाकलापहरुको नियमित अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने ।
- ग) तोकिएको ढाँचामा लेखा राखी नियमित लेखा परीक्षण गराउने ।

१२. विद्यालय शिक्षक अभिभावक संघको भूमिका: वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदानमा विद्यालय शिक्षक अभिभावक संघको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) विद्यालयले वार्षिक रुपमा कार्यान्वयन गरेको कार्यक्रमहरुको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्नुका साथै प्राप्त अनुदानको सदुपयोगकालागि सामाजिक लेखा परीक्षण गराउने ।

१३. प्रधानाध्यापकको भूमिका: वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारी पारिश्रमिक अनुदानमा विद्यालयका प्रधानाध्यापकको भूमिका देहाय बमोजिम हुने छः

- क) विद्यालयको वार्षिक योजना तयार गर्ने ।
- ख) विद्यालयमा प्राप्त हुने सशर्त तथा अन्य सबै प्रकारका अनुदान माग गर्ने ।
- ग) विद्यालयलाई प्राप्त अनुदान रकम आफ्नो वार्षिक योजना अनुसार तोकिएको कार्यक्रममा खर्च गर्ने ।
- घ) विद्यालयले सबै आर्थिक कारोवारको नियमावलिले तोके अनुसारको ढाँचामा लेखा राख्ने ।
- ङ) नियमित रुपमा सामाजिक लेखापरीक्षण र सामाजिक लेखापरीक्षण गर्ने तथा सोको प्रतिवेदन नगरपालिकाको शिक्षा, युवा तथा खेलकुद शाखामा बुझाउने ।
- च) नगरपालिका तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिले तोकिएका अन्य कार्य गर्ने ।

परिच्छेद ५

विविध

१४. थप सुविधा उपलब्ध गराउन सक्ने: यस कार्यविधि अनुसार भर्ना भएको वालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक विद्यालयले आफ्नो स्रोतबाट थप सुविधा उपलब्ध गराउन सक्ने छ ।

१५. कार्यविधिको व्यख्या गर्न सक्ने: कार्यविधिमा उल्लेख भएका व्यवस्था हरुले काम कारवाहिमा अस्पष्टता सिर्जना गरेमा कार्यविधिको मर्म तथा प्रचलित कानुनको प्रतिकुल नहुने गरी आवश्यक व्यख्या गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकाको हुने छ ।

१६. प्रचलित कानुन अनुसार हुने: यस कार्यविधिमा लेखिएका विषयहरु यसै कार्यविधि अनुसार हुने छन् र यसमा उल्लेख नभएका विषयको हकमा प्रचलित कानुन अनुसार हुने ।

१७. पारिश्रमिक संशोधन गर्ने: यस कार्यविधिमा रहेको बालविकास शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक कार्यपालिकाको स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम, आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा संशोधन गर्न सक्ने छ ।

१८. बाझिएमा अमान्य हुने: यो कार्यविधि प्रचलित कानुनसंग बाझिएमा बाझिएको हद सम्म प्रचलित कानुन नै मान्य हुने छ । कार्यविधिमा उल्लेख भएका व्यवस्था हरुले काम कारवाहिमा अस्पष्टता सिर्जना गरेमा कार्यविधिको मर्म तथा प्रचलित कानुनको प्रतिकुल नहुने गरी आवश्यक व्यख्या गर्ने अधिकार नगर कार्यपालिकाको हुने छ ।

१९. अन्य: यस कार्यविधिमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कार्यक्रमको प्रगतिको आधारमा नगर कार्यपालिकाले अनुदानको रकम उपलब्ध गराउने छ, कार्य प्रगति नदेखिएको र समयमानै कार्यसम्पन्न नगर्ने विद्यालयलाई अनुदान रकम दिन नगर कार्यपालिका बाध्य हुने छैन तथा त्यसबाट सिर्जित परिस्थितिको सम्पूर्ण जिम्मेवार सम्बन्धित विद्यालय हुने छ ।

आज्ञाले,

चिरन्जीवि प्रशाद शाह

नि.प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत